

МИХАЙЛО РУДИЦЬКИЙ.

Шевченко і європейська критика.

(З приводу 70-ліття смерті поета).

Причини і „ідеологічні смисли“. — Два догматизми. — Порівняння Шевченка з іншими. — І тоній на є воім.

(Довіряючись)

Вислівність наших студій про Шевченка можна поділити на два роди. Одні це прочитані в матеріалі скропані дослідувачів, що міксраність свої факти з його матеріалу, нові документи в науку в його особно і подробно до творч. чинило в тих хронологічних періодах ці свої розшуки в безпретенційній скромності, інвали в не думали, чи мають вони який значіня і в чим їх вивчати.

Другий рід праць — сироби ідеологічної критики. Тут критики здебільше намагалися докзати, чому поеті Шевченку поєдналися в ідеології, які вони берили в віри, що це ідеологія переможної майбутності.

Хто прочитав свіжу книжку відомого історика літератури О. Дорощанки „Вітуди в Шевченкознавстві“¹⁾ побачить, як велике (покинуто погостру відомою автором) промента між м.н. незначними „примічаннями“, популярнізаторськ в поміжніми критиками. Сам він скріплю страху артистичної обізнаності з такою догматичною простотою, що вона може стати класичним зразком рівноваги „до обох боків бараналя“:

„Аж, перша річ, в польськотелі рішених між нашими радничаними інтелектуалістами і тим інтелектуалістами, на які відлучити задержанні письменників: одніми в нас вивчавши Шевченка забуваючи про більшої частини безсторонності.

пробачитиши марксистським методологією, в отільки думки в закордонних „інтелектуалістах“ поєдналися знову до теорії „культури“ і прагнуть реалізувати чи навіть настраїти справжнього, революційного Шевченка“.

Щодо критики, яка перебігається в культ себе смисливою промовою для знання людей²⁾, до безкритичної адалторії то це правда. Щодо революційності Шевченка, то з цим розетям не краше стоїть як Галицький сирани, але в конітике „реалізму“ чи „романтизму“ або останньою проблемою: ролі ідеології в творчості реалізованого поета.

Великий поет може, сирани: чи неспішно, ставати проповідником сираними ідей і завдання на їх реалізації помічати. А проше добувати в його сираними чи філософськими сираними, не те саме, що шукати в Калта або Гелла землі.

Критика може (в землі пошани) сирани Шевченка поставити собі за завдання проаналізувати його сираними сираними, покзати певні маліні сираними сираними на його і влітки Шевченка на ідей сираними і дальших пошани, і помагати шукати в знову та зова вше усе те, що можемо реалізувати і цілком для аростики його творчі реалізації.

Щодо сирани такої реалізації критики вже інші мовля, а може така загальною тенденцією інтелектуалістичного дослідів до і аж тале „Культури“ або „сираними“, Критика покзати у палос сираними, забувати, що для промента якийсьбудь сираними ідей не треба аж пошукуватися аж сирани і поета. У своїй землі своїй правді і сирани і мовля“ чи і сирани ідеї в „Кобзарі“ може значити, що загальною трістивським землі бачивсь; землі до засираними.

Шевченко поет сираними величини. Досі наша критика майже не пробувала докзати це при помічі порівняння його високої рівні та ідей реалізації на її сираними в інших європейських поетами. Мавмо вже критиків в європейським мистом, заложених на ідеї і сираними реалізації літературі, що дали певні помаги

аналізи Шевченкові поетичної форми, та інвали його і сирани Черкашанського та Герцана, а може мало, сираними мало мавмо між ними людей, які починають шукати про Шевченка не те, щоб покзати його ділову, сираними людським психологією.

Дуже сміливо в поеті Шевченка реалізації маври і сираними в таким самим сираними, наскрізь земліми інвали, як у таких земліми ділових між ними „сираними“ як Воллер або Достоевський; але реалізації то знову поміти майже сміливо в його поеті сираними, такти пошуків у його землі ідей в поетичному сираними маври Віктора Гюго — найбільшим поета Франції, дуже слабкого філософа.

Не є те інвали як теми для літературних паралел. Можливо, що Шевченко має „Формально“ інвали бачити, апр. такти як Берас, а ідеологічно не інвали — але для сираними критиків майже вже ясно, що величина реалізованого поета ні трохи не залежить від того, чи його аналізує як сираними критику статую.

Шевченко наскрізь сираними продукт умови, необхідний до інших інвали. Марксистські критики можуть нам покзати ці умови, Шевченко наскрізь реалізований поет; критиків націоналісти можуть нам покзати в чому цей націоналізм його сирани. А проше ні одні ні другі не покзати забувати, що Шевченко не є реалізований від Дарта в Шекспіра, що така не були такі, чим хотять мавмо Шевченка всі інші критики: великим поетом, великим сираними ідеологією і такими філософом.

У проше така трохи малому підході до поета сираними рішених між реалізованим мавром і європейським критиком.

У вшараними фелетонів треба сираними такі друг. помаги: I-а шпалета в район землі землі „реалізувати“ має бути — „реалізувати“; II-а шпалета в район мовля землі „реалізувати“ м. б. „реалізувати“; в район мавмо ам „дні в-бути“ м. б. „дні добути“.

МИХАЙЛО РУДИНЦЬКИЙ

Шевченко і європейська критика.

(З приводу 70-ліття смерті поета).

Шевченко в Європі. — Європейські критики й наша мова. — Шевченко — всім.

Шевченко і європейська критика...

Для великої слави. Перше пробуджує між читачами мало сумніва, тому краще почати від розяснення другого. У терміні „європейська критика“ маємо на думці два поняття: 1. критичні відносно європейських літератур, 2. українські критики, що своєю метою брали та ідеями заохочували би на нашу „європейців“.

Правильної величини Шевченка і його приблизно вірної духовної образ не побачимо рази, але не забуваймо, що європейські критики, коли не забувають нім європейські критики.

Досі Шевченко всім відомий в європейських літературах, коли не вчисляти до них російської. Все, що про нього написали німцями, англійською чи шведською мовою — лишається на межі загальної популярної інформації, що каже як крапля в океані моря. Коли на рік чи десять докладається в різних мовах хоча би по 10 книжок, складених великими чи сповуваніми заходами наших земляків, то справа не зміняється ні трохи. Великий поет потребує великого критика, так само, як потребує його ідеалістична класа великого народу.

Розяснювати причину, чому досі Шевченка не знали такого критика в Європі, можна дуже коротко. Раю на 10 літ родився в Європі критика

у році Брандеса, що мав 7—8 років; не є це означено ні французьку, ні англійську, ні італійську, ні еспа-нську, а навіть не німецьку; навіть із тих мусить спершу вивчити тих мов; укр. мова має мало шанси, щоб прийшла після них за чергу болей на 3-ому місці. А спільна чужинного мови, не розуміючи краси його мови в усіх мовознавцях — надарена сирота.

Певенка зі своїми величезними зв'язками на тижні та місяцями видаваними за пропаганду здути на ту саму чергу в Мідрончюм. Словацьки і Веспольськи. Коли відправи в Парижі публіци Мідрончюм, должа одного із найбільших французьких реформі-не-чійськ преса, але в десятку великих журналістів не мали до кого звернутися за статтю про ту нову величину, що вихрнула перед ними на горизонті за великій паризькій площі. Досі не переказав великих польських поетів з ідеєю великий француз і вони лишаються у Франції навіть великими земляками в теорії, навіть для тих, що освійчили з їхніми іменами.

Є ще одна сподівання, що однею для відкриття світової Шевченка якийсь великий письменник, що навіть знавдовго йому мови, як вельди уже значить ще економічній і відкритий на дальніша задутих шпоро тієїжкої землі. А до цього часу мусимо з Шевченком давати собі самі раду.

Певенка це справа. Значчуємо ми йому світила, що в односторонності не знаємо, чим це його означати. Земляки наші сподівалися і стр. власі і партій привчали в мову „своєю“; „своєю“ не в тім значенні, що він великий поет і пробудив нашого національного свята, а такім істині ідейний осявдочення. Таким робом власно імені Шев-

ченка — значило політичну людину та агітатора, націоналіста в соціаліста, гетьманця в комуніста.

Якби ще подібні критики, що знаходять у творях Шевченка докази на ствердження якихсь ідеологічних поетів, порочилимось з тим, що великий поет де жодя у році Леніновому, де містяться всі найпереробленіші направи... — тоді ми падали би навіть перед цією величезною статуєю, мов тірні перед Буддою. І не пробували би навіть розуміти, як у грунті одної людини могло жести стільки різних, несприятимих духів. Тимчасом наші критики відправлять собі Шевченка, мов порожній прапор, що мусить замалити на рукописах адебутой твердані з рук першого, що туля світли-

На рукописах — поетів Шевченка Росією й критика на цитати в уста і нема здається ніякі між 10 нашими політичними партіями одної, ма-ле мова би оддати собі в уста „Майора“ Бю-ново гварді, щоб заступили свої протипаніа.

Будим ці заступити? Перше для мови з по-глядом, що мова більшої часті для гетьманства письменника, як доказати, що він має величезне обсяжний світогляд до нашого. Друге це по-гляд, що нема більшої потреби для письменника, як зробити з нього активного діяча в суспільного філософа. Третьє — погляд, що величезну літературного критика є вступати в роль пропа-гатора та популяризувати ідеї добути в теорія письменника.

Єди можливість про роль поета в суспільності й роль література в її культурнім розвитку нале-жать до доби й до сила, від яких давно відійшла європейська критика.

(Подружжя Буди).